

Městská vila, Jablonec nad Nisou

bakalářská práce

Štěpán Kadlec

vedoucí práce

ing.arch. akad.arch Jan Hendrych

Fakulta umění a architektury
Technická univerzita v Liberci
zimní semestr 2015/2016

Jägerovy vily - Robert Hemmrich - 1912

Löblova vila - ateliér Lossow & Kühne - 1925

Schneiderova vila - Rudolf Günter - 1930

Háskova vila - Heinrich Lauterbach - 1931

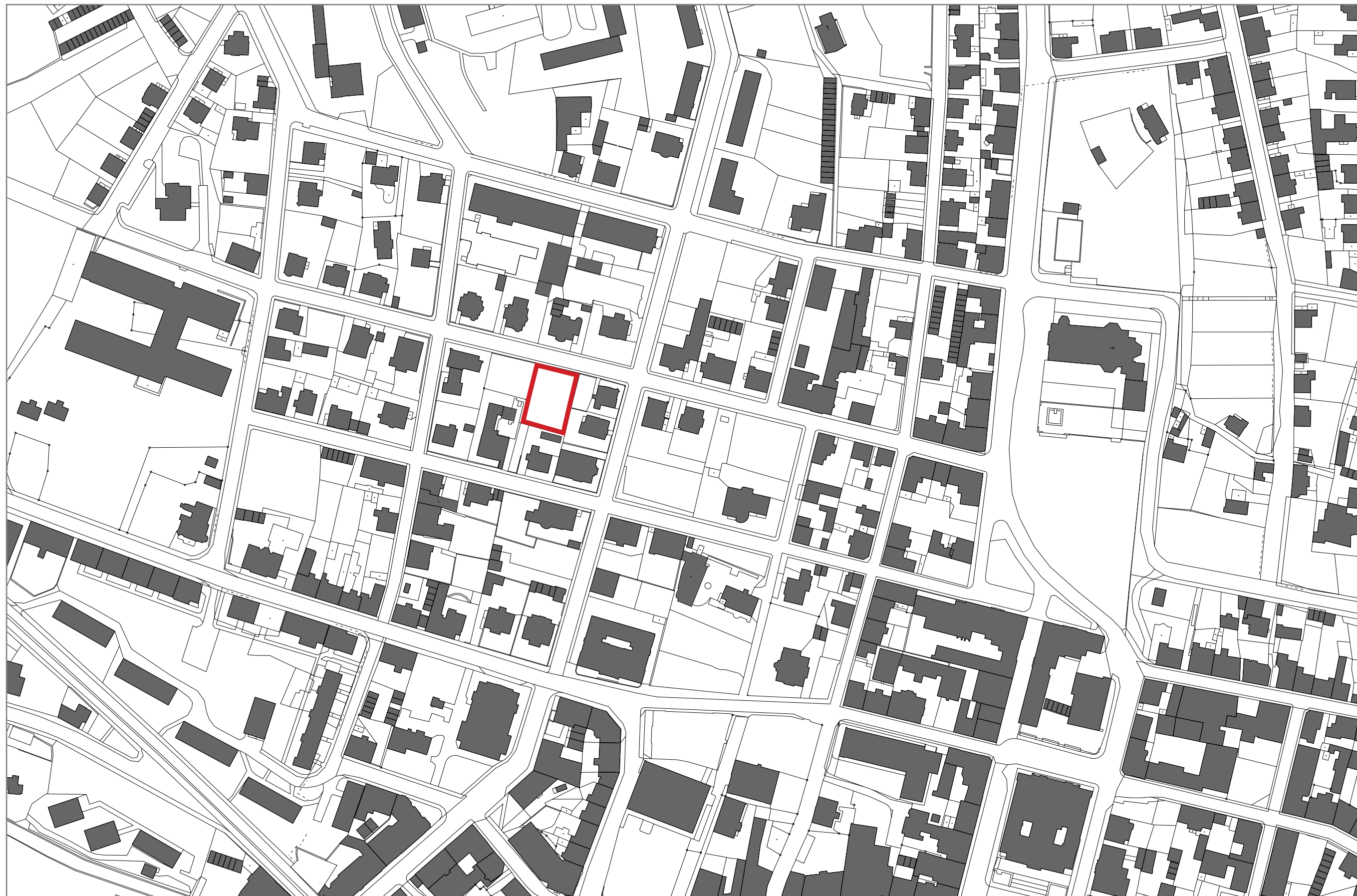
Schmelowského vila - Heinrich Lauterbach - 1933

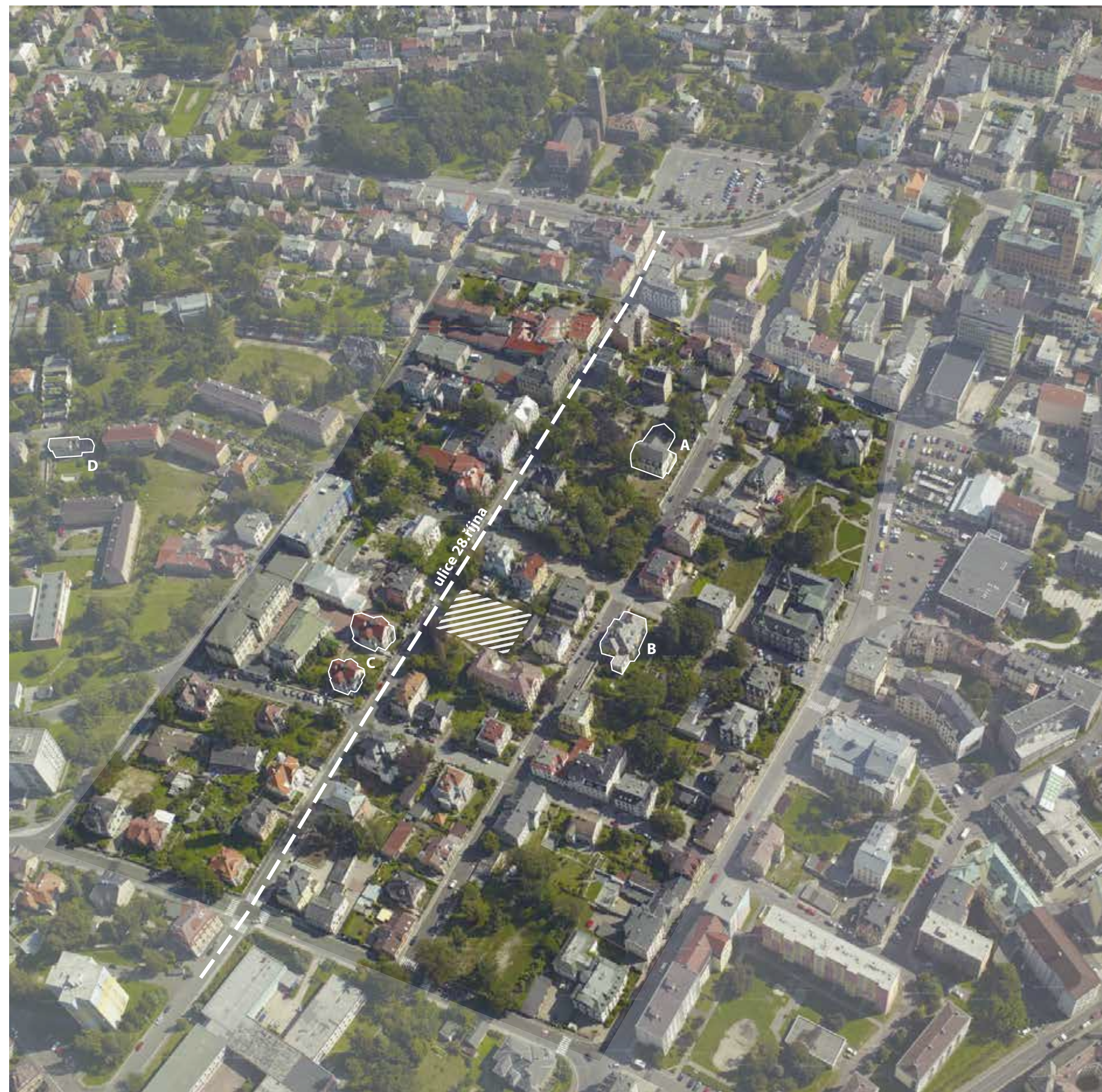

Kantorova vila - Heinrich Kulka - 1934

Jablonecké vily

Vilové čtvrtě v Jablonci nad Nisou začaly vznikat v souvislosti s hospodářským úspěchem města na přelomu 19. a 20. století. Kromě vil bohatých měšťanů a důležitých osobností zde vznikaly i reprezentativní exportní domy a sídla sklářských podniků. V tomto období byla postavena většina městských vil, jednalo se hlavně o stavby se secesními nebo historizujícími prvky. Dalším významným obdobím byla doba 1. republiky, kdy vznikly tři slavné funkcionalistické vily, jež jsou již více než regionálně významné. Poválečná doba stavbě nových vil příliš nepřála, ty staré naštěstí byly ušetřeny demolic a zásadních přestaveb, trpěli tak hlavně nedostatečnou údržbou a občas i nekvalitními úpravami. V současnosti zažívají vily potažmo celé vilové čtvrtě další šťastnější období, vysoké procento objektů se dočkalo oprav, a to většinou velmi citlivých a kvalitně provedených.

Vilová čtvrť

Místo

Čtvrť leží v těsném sousedství centra města, z čehož plyne zejména výhoda dostupnosti občanské vybavenosti a služeb, také však mírně zvýšená hlučnost a dopravní vytíženost. Je naznačena pomyslná hranice čtvrti a také její hlavní osa, a to jak dopravní tak „representativní“, ulice 28. října. (pozn. jediná obousměrná ulice).

Charakter

Je to místo nabízející klidné bydlení i pracovní prostory, s velkým množstvím stromů a zahrad, takřka bez veřejného prostoru. Za problém by se dalo označit snad jen obtížné parkování.

Vily

Těžko lze najít nějaký jednotící prvek pro tuto vilovou čtvrť. Vily už ze své podstaty fungují jako solitéry, některé se odlišují větším pozemkem a velkorysejším pojednáním (například vily od J. Zascheho /A/B) nebo originálním slohovým zpracováním (např. Jägerovy vily od R. Hemmricha /C). Stále však tvoří jen součást skupiny kvalitních domů, jejichž síla tkví hlavně v harmonickém celku, který tvoří. Žádná vila zde nestrhává pozornost na sebe, jak je tomu například u nedaleké Schmelovského vily (D).

Jako charakteristický prvek by se tak dala označit rozmanitost a zároveň pokora.

pohled ulicí 28. října směrem k Hornímu náměstí

pohled ulicí 28. října na západ směrem k Ještědu

pohled na zahradu mateřské školky v Dresslerově vile

Dresslerova vila (dnes žlutá školka) v ulici Jugoslávská

vila čp.9 v ulici Průmyslová

nárožní vila čp.25 v ulici 28. října

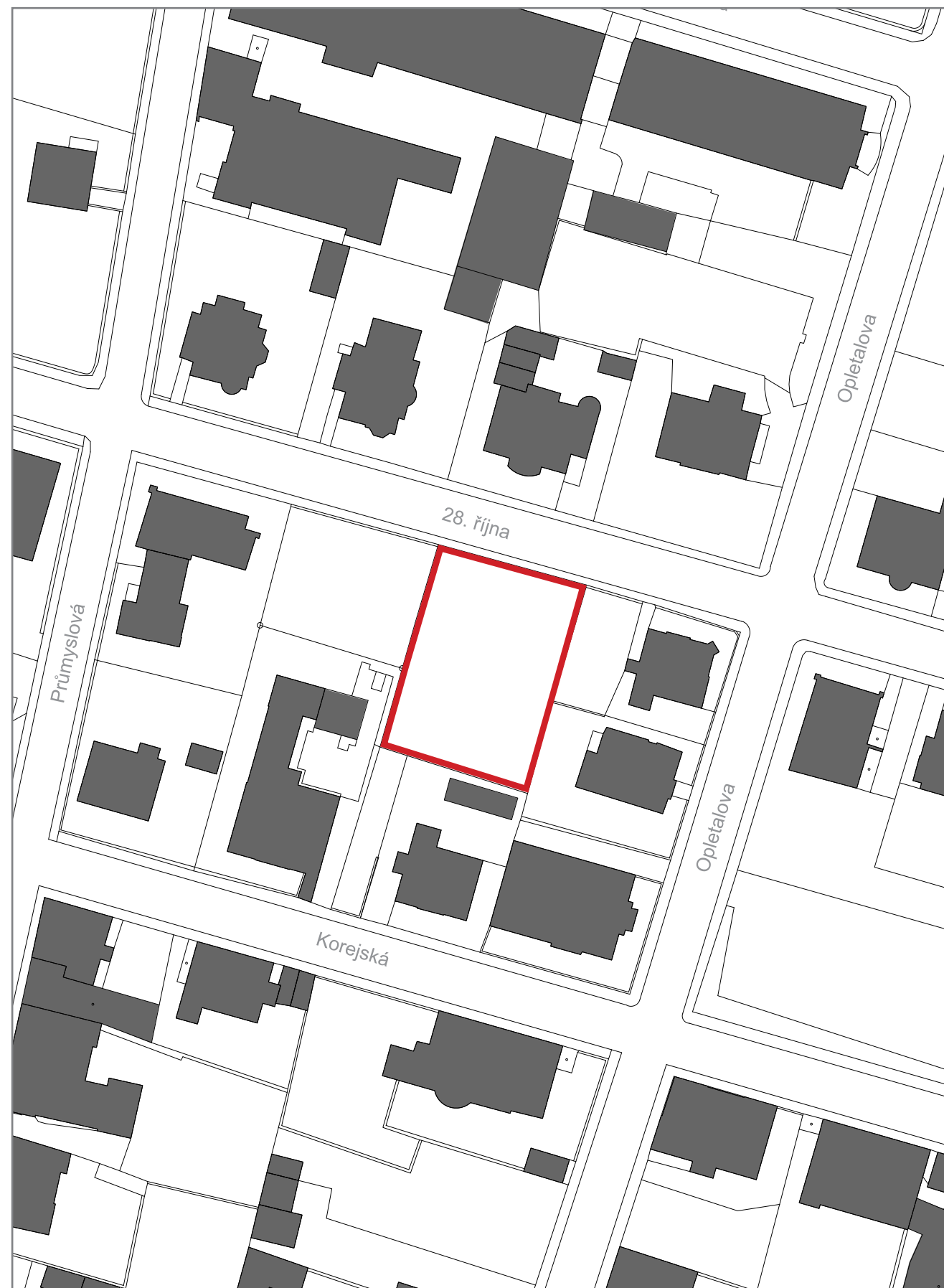
vila čp.20 v ulici 28. října

vila čp.24 v ulici 28. října - vila Josefa Jägera

vila čp.11 v ulici Opletalova

situace

letecký pohled

městská vila

Vily v době svého vzniku byly stavěny jako reprezentativní domy bohatých měšťanů a významných osobností, nebo jako exportní domy zejména sklářských firem. Kromě bohatství a luxusu měly vyjadřovat i velkorysost a kulturní rozhled stavebníků, snažících se držet světových trendů. Vily byly pojaty značně velkoryse, samozřejmostí byl například byt pro služebné.

Důležité je, jak vily dokázaly během let vstřebat změnu požadavků a funkční náplně.

Velké exportní vily jsou dnes často sídly institucí a firem, velkorysejší objekty s rozlehlými zahradami dnes slouží jako mateřské školky, většina ostatních vil se pak díky nadčasové univerzálnosti proměnila na bytové domy, kancelářské prostory či ordinace. V poslední době se navíc některé vily dočkaly návratu ke své původní podobě i funkci díky nadšeným majitelům.

Zajímavá je forma zahrad ve vilových čtvrtích, dala by se zjednodušeně rozdělit na dva typy. Prvním je rozlehlá zahrada zabírající jednu či více sousedících parcel, pojednaná většinou jako malý reprezentativní park. Druhý typ, velmi častý, vychází ze situace, kdy je na malém pozemku postavena do středu vila, a zahrada tak vlastně tvoří jen jakési předpolí, orámování vily, většinou s vjezdem na pozemek, malými stromy a keři. V mnoha případech tak zahrada poskytuje větší službu svému okolí než samotným obyvatelům, těm toliko zpříjemňující výhled z oken.

Oba typy tak ve větší míře plní funkci reprezentativní než užitnou, což však vyplývá už z faktu, že se klade důraz, aby navenek vila a její zahrada spoluutvářela kvalitní prvek vilové čtvrtě.

investor

Budoucí obyvatele vily tvoří čtyřčlenná rodina, která dala přednost životu ve městě, ve čtvrti nabízející dostatek klidu a soukromí, přitom umožňující každodenní život bez nutnosti užívání automobilu. Jsou to lidé s množstvím koníčků a zálib, s kulturním a uměleckým zaměřením a rozhledem.

Hlavní principiální požadavky:

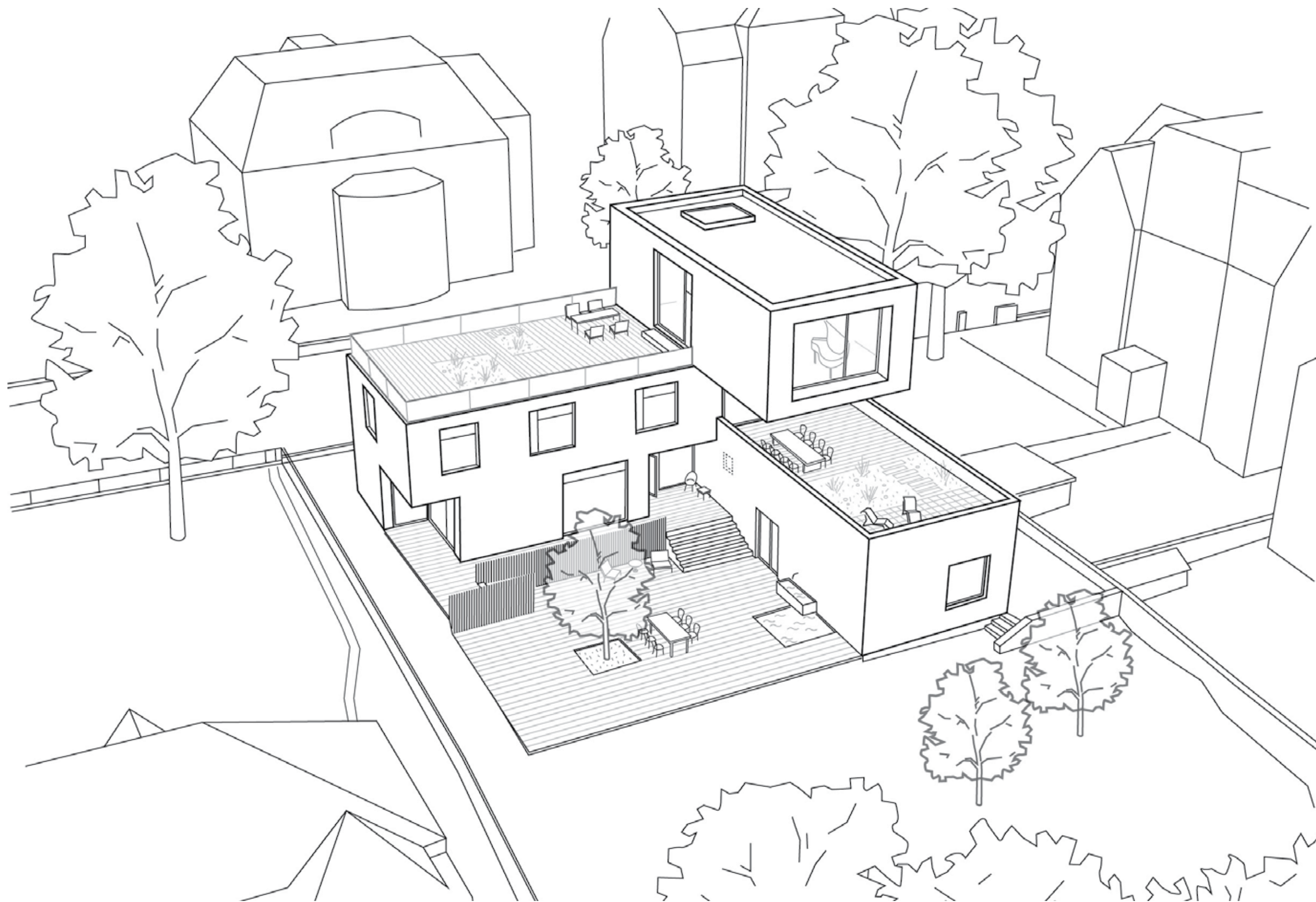
- schopnost domu „růst“ společně s obyvateli
- prostor pro záliby, koníčky, seberealizaci
- dostatek soukromí
- místo pro setkávání širšího kruhu rodiny
- propojení interiéru s exteriérem

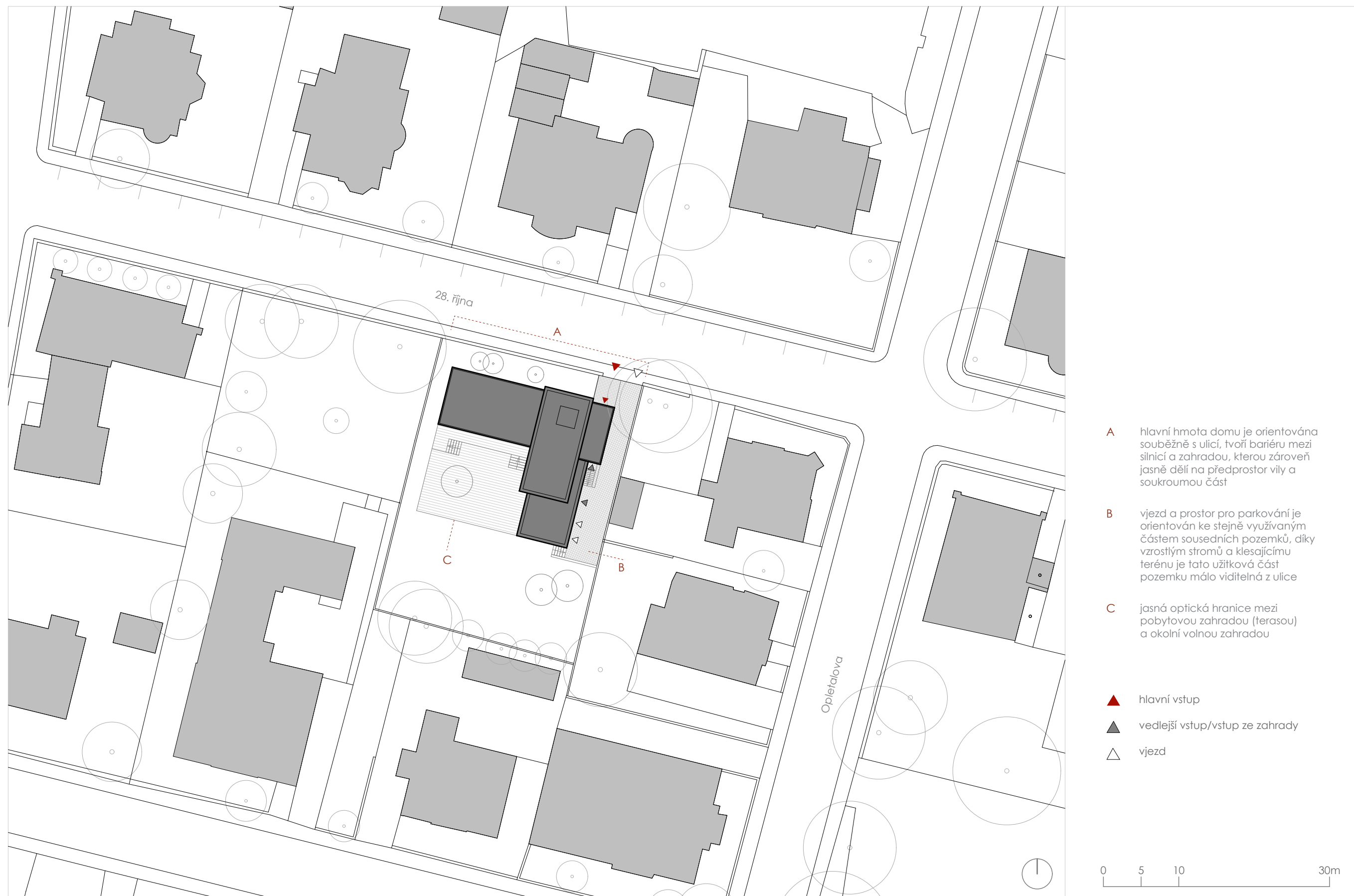
Konkrétní prostorové požadavky:

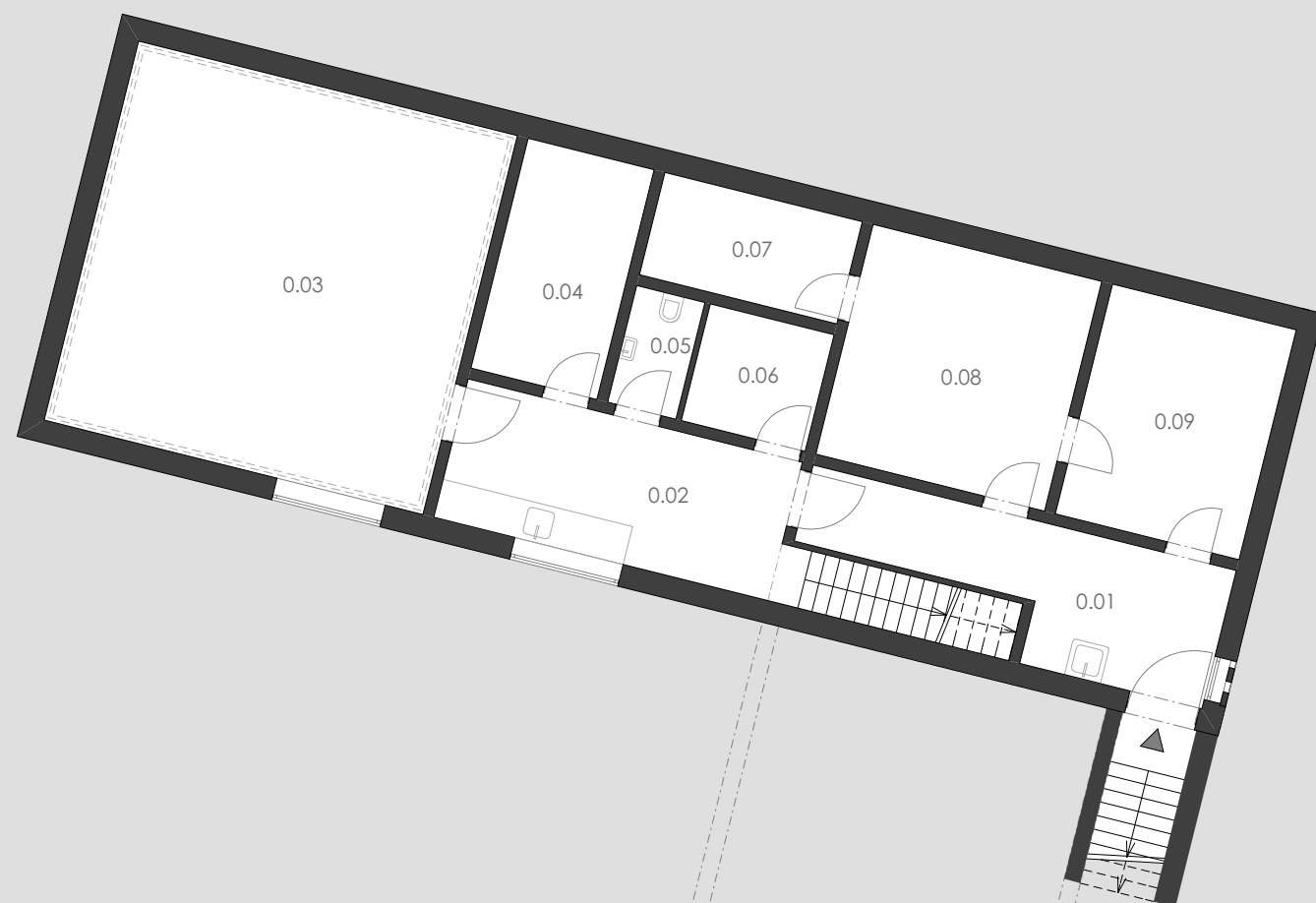
- velký obytný prostor
- garáž s dílnou
- hudební zkušebna
- výtvarně hudební ateliér
- knihovna/trucovna

zadání

Cílem je pokusit se vstoupit do charakteristického prostředí vilové čtvrti novou stavbou, která by mohla obstát v sousedství vil původních, a najít v tomto značně individualistickém prostředí vyvážený poměr mezi vymezením se a doplněním okolí.

- 0.01 chodba/vstup ze dvora
- 0.02 chodba/vstup z domu
- 0.03 hudební zkušebna
- 0.04 sklad
- 0.05 WC
- 0.06 prádelna
- 0.07 rezervoár (nádrž na užitkovou vodu)
- 0.08 technická místnost
- 0.09 sklep

▲ vedlejší vstup/vstup ze zahrady

- 1.01 zádveř
- 1.02 hala
- 1.03 obývací pokoj, kuchyně, jídelna
- 1.04 spíž
- 1.05 WC
- 1.06 šatna
- 1.07 garáž, dílna
- 1.08 koupelna/umývárna
- 1.09 sklad

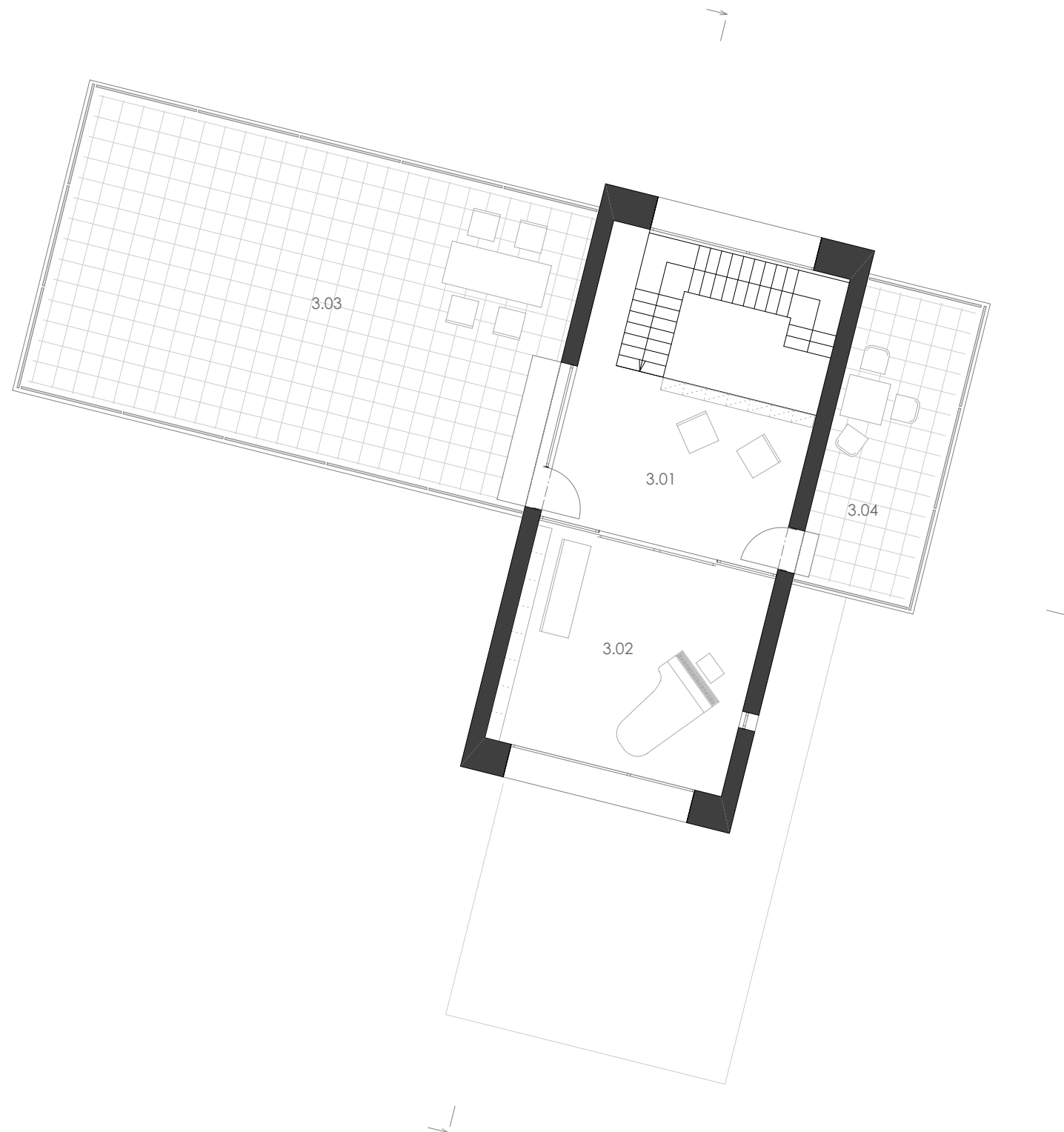
- ▲ hlavní vstup
- ▲ vedlejší vstup/vstup ze zahrady
- △ vjezd

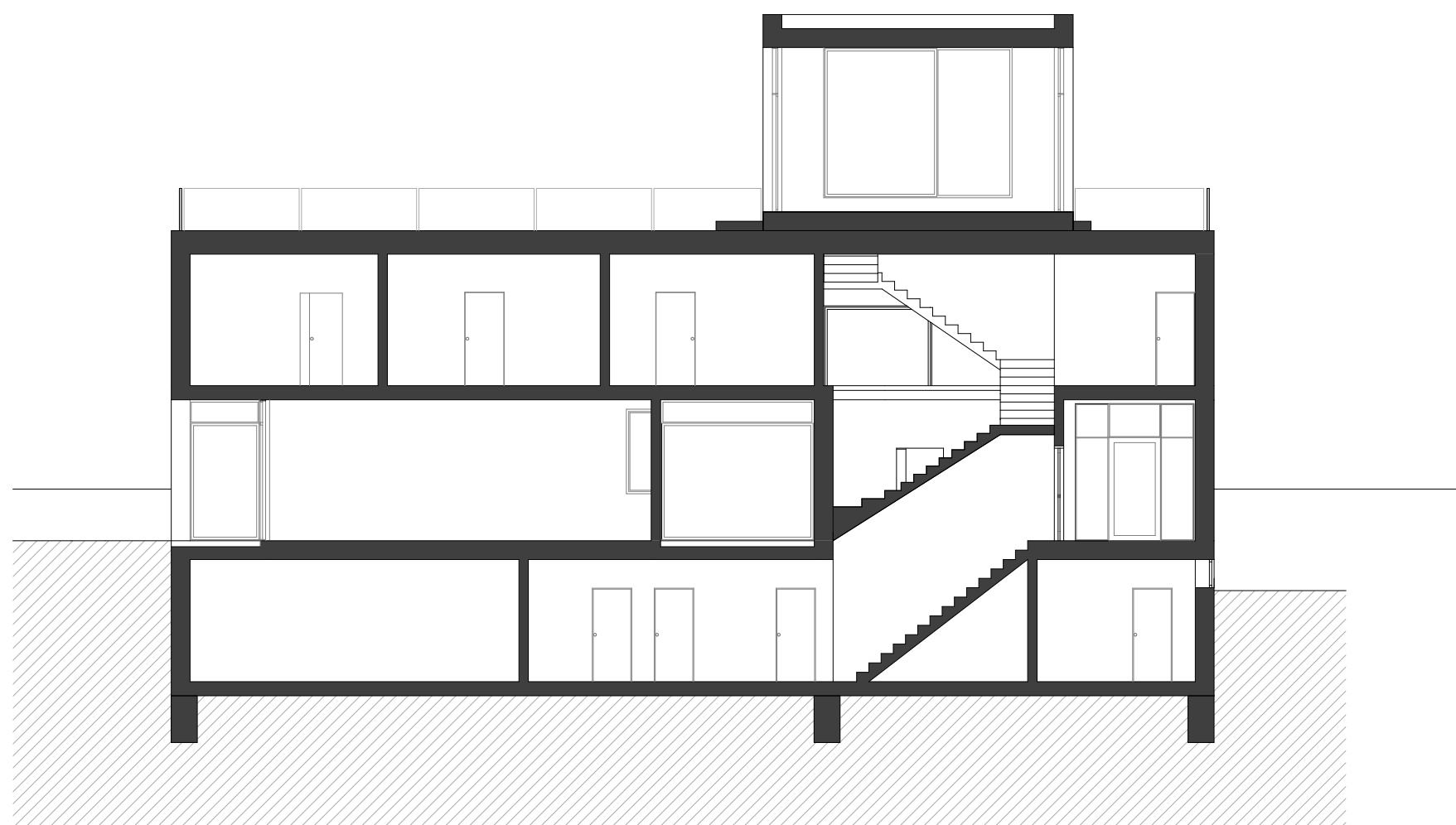
- 2.01 hala
- 2.02 chodba
- 2.03 ložnice
- 2.04 ložnice
- 2.05 ložnice
- 2.06 šatna
- 2.07 koupelna
- 2.08 šatna
- 2.09 kuchyňka, sklad
- 2.10 terasa

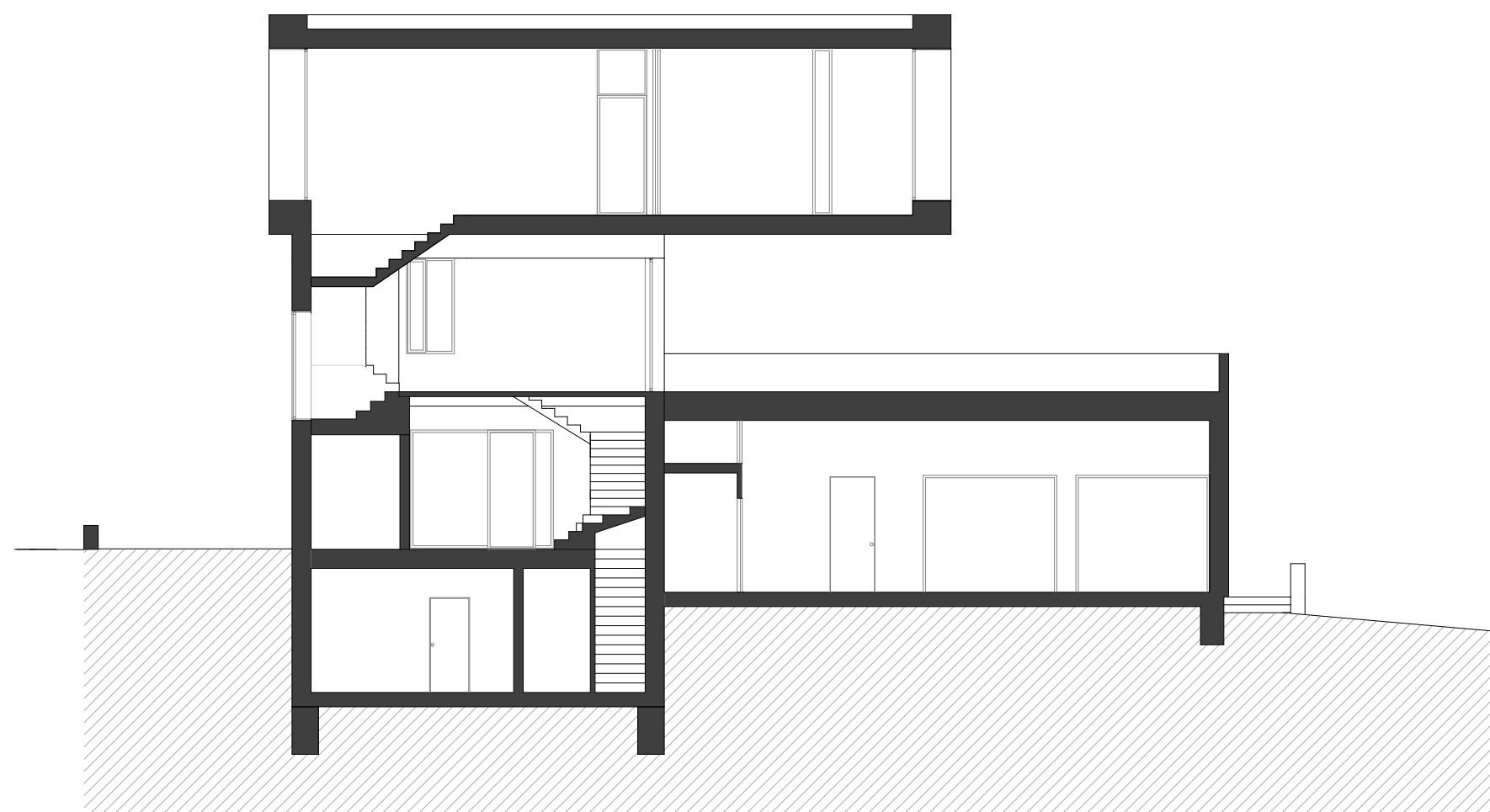

- 3.01 hala
- 3.02 atelier
- 3.03 terasa
- 3.04 terasa

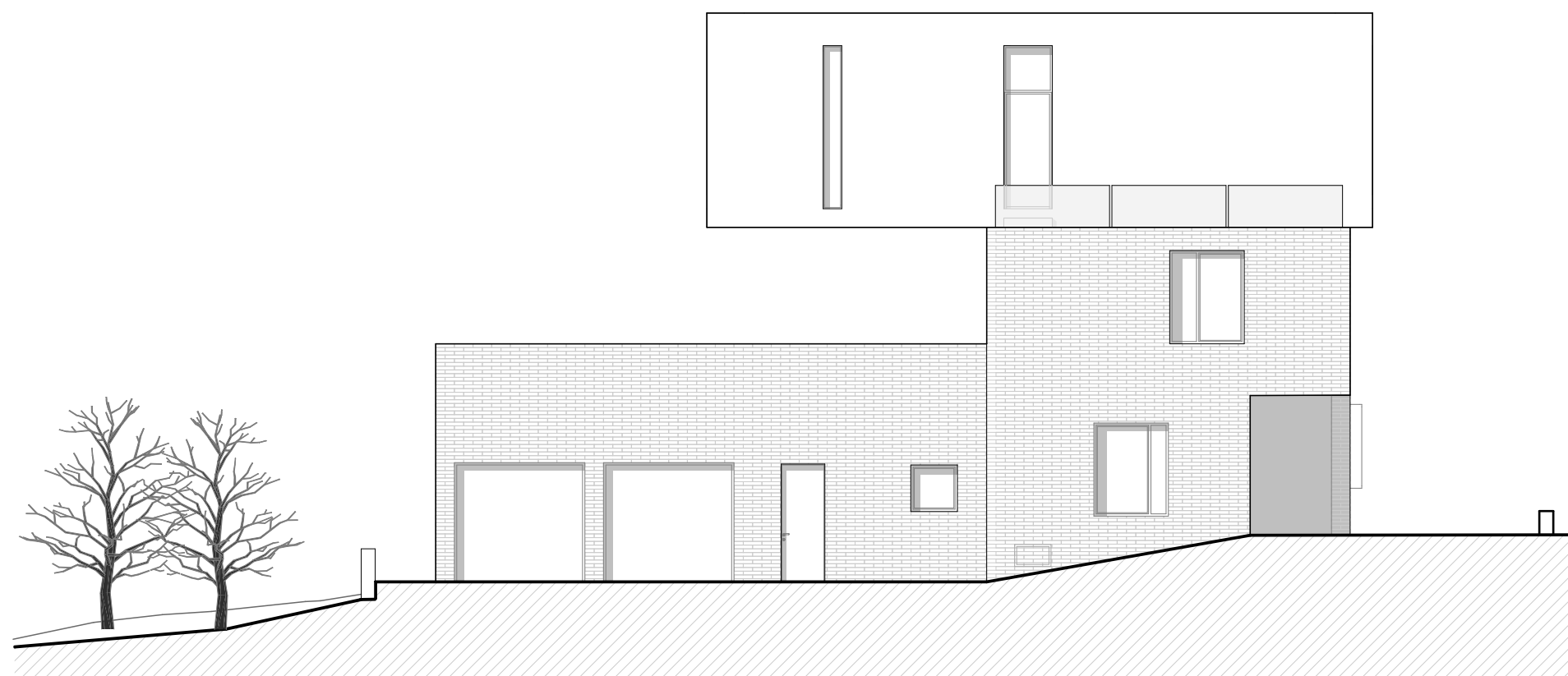

0 1 2 5 10m

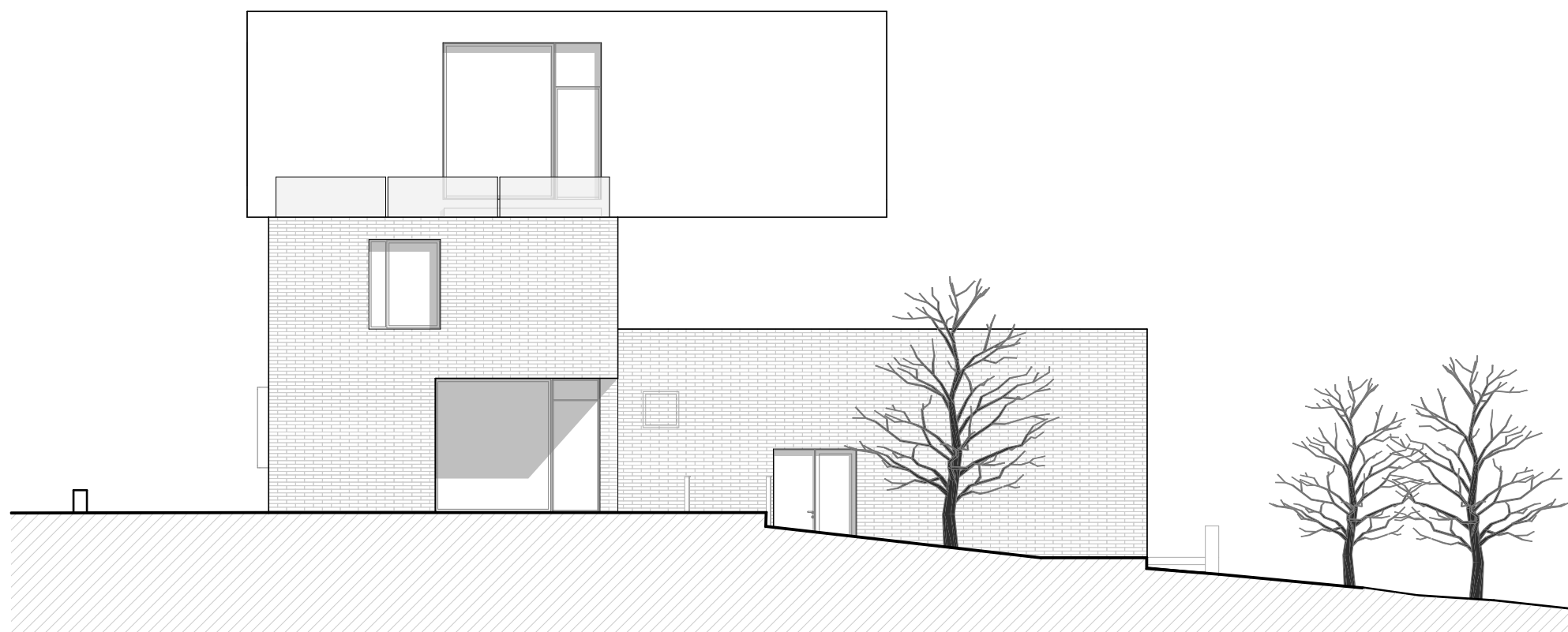

0 1 2 5 10m

0 1 2 5 10m

0 1 2 5 10m

